

Śladami początków chrześcijaństwa w Polsce – trasa tematyczna

Powstanie państwa polskiego to także **początki chrześcijaństwa na naszych ziemiach**. Rok chrztu Mieszka I – 966 – to data, gdy Polska pojawia się na mapie Europy. Dzięki przyjęciu nowej wiary Mieszko I umocnił swoją pozycję na arenie międzynarodowej. Ale wśród jego poddanych chrześcijaństwo nie przyjęło się tak szybko. Musiało minąć wiele lat, nim na dobre zakorzeniło się na polskich ziemiach.

Trasa, którą proponujemy, nie tylko prowadzi przez najważniejsze miejsca związane z początkami chrześcijaństwa w Polsce, ale także zachęca do odwiedzenia ekspozycji muzealnych, które prezentują prawdziwe skarby z tamtych czasów. I tak wycieczkę zaczynamy w **Lubiniu**, potem przez **Poznań**, **Ostrów Lednicki** zmierzamy do **Gniezna**, by stamtąd, kierując się na północny wschód, odwiedzić **Trzemeszno** i **Mogilno**, a następnie zakończyć trasę w **Strzelnie**.

Lubiń

Mniśi żyjący według reguły św. Benedykta byli pierwszym zakonem na ziemiach polskich szerzącym wiarę chrześcijańską. Pierwszy polski biskup Jordan był prawdopodobnie benedyktynem. Z tego zakonu wywodził się też jego następca biskup Unger.

Historia opactwa w Lubiniu sięga 1070 r., kiedy to Bolesław Szczodry sprowadził tu pierwszych zakonników. Dziś jest to najstarszy po Tyńcu klasztor tego zakonu w Polsce, w którym mniśi wciąż mieszkają, modlą się i pracują. Opactwo można

Modlący się benedyktyni w opactwie w Lubiniu
fot. Karol Budziński

zwiedzać, zachwycający jest zwłaszcza kościół klasztorny z barokowym wnętrzem. Osoby szukające wyciszenia i duchowej odnowy mogą zamieszkać na pewien czas w opactwie i włączyć się w życie wspólnoty.

Poznań

Pierwsza kaplica na ziemiach polskich, pierwsze biskupstwo, pierwsza katedra... Tu na Ostrowie Tumskim w Poznaniu rozdziło się polskie chrześcijaństwo.

Kluczowe jest to, czego jeszcze nie widać – pozostałości po siedzibie Mieszka I, zwanej palatium, połączonej z kaplicą ufundowaną przez Dobrawę. Pod kościołem NMP i w jego bezpośrednim sąsiedztwie archeolodzy odnaleźli fundamenty i fragmenty murów tej budowli. Trwają prace, by relikty te wyeksponować.

Dwa lata po chrzcie Mieszka I powstało w Poznaniu pierwsze na ziemiach polskich biskupstwo. Biskup Jordan zamieszkał na stacji misyjnej, na której miejscu dwie dekady później powstała pierwsza katedra. Relikty stacji misyjnej i katedry zachowały się do dziś.

Ważnym obiektem na trasie jest także Muzeum Archidiecezjalne, w którym można zobaczyć bezcenny zabytek sakralny: miecz św. Piotra. Podobno relikwię tę papież podarował biskupowi Jordanowi przed jego przybyciem do Poznania.

Z kolei o znaczeniu przyjęcia chrześcijaństwa dowiemy się, zwiedzając salę ekspozycyjną „Woda” w pobliskiej Bramie Poznania. Dzięki multimedialnym środkom opowieść o tym epokowym wydarzeniu jest niezwykle przekonująca.

Miecz św. Piotra
ze zbiorów Muzeum Archidiecezjalnego w Poznaniu
fot. Karol Budziński

Ostrów Lednicki

Niektórzy historycy uważają, że to właśnie Ostrów Lednicki jest miejscem chrztu Mieszka I. Niewątpliwie gród na wyspie jeziora Lednica był jednym z najważniejszych w państwie pierwszych Piastów. W drugiej połowie X w. powstała tu okazała siedziba władcy. Była ona połączona z kaplicą z baptysterium – w kaplicy odkryto dwa baseny chrzcielne. To tu na Ostrowie Lednickim gościł najprawdopodobniej cesarz Otton III, pielgrzymując do grobu św. Wojciecha w 1000 r.

Gniezno

Od ponad tysiąca lat miasto związane jest z kultem św. Wojciecha, patrona Polski. Szczątki męczennika skrywa srebrna trumienka, umieszczona w barokowej konfesji.

Wojciech został zabity przez pogan w 997 r. podczas misji w Prusach, wspieranej zresztą przez Bolesława Chrobrego. Polski władca wykupił ciało męczennika i umieścił w gnieźnieńskim kościele – rotundzie. Pozostałości po tej świątyni znajdują się w podziemiach katedry. Żywość świętego można zaś oglądać na słynnych Drzwiach Gnieźnieńskich.

W Gnieźnie powstało pierwsze polskie arcybiskupstwo, któremu podlegały biskupstwa w Krakowie, Wrocławiu i w Kołobrzegu. Archidiecezja została powołana w 1000 r. podczas tzw. Zjazdu Gnieźnieńskiego, w którym uczestniczył cesarz Otton III.

Pierwszym metropolitą gnieźnieńskim został Radzim Gaudenty, przyrodni brat św. Wojciecha i świadek jego śmierci. Grobowiec arcybiskupa zachował się w podziemiach katedry.

Bezcenne zabytki związane z początkami chrześcijaństwa w Polsce można podziwiać w Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej. Zobaczymy tu np. agatowy Kielich św. Wojciecha.

Uroczystości z okazji 1050. rocznicy Chrztu Polski na Ostrowie Lednickim
fot. Karol Budziński

Konfesja św. Wojciecha w katedrze gnieźnieńskiej
fot. Karol Budziński

Trzemeszno

Zwyczajem stało się, że nowo wybrani prymasi Polski – przed ingresem do katedry gnieźnieńskiej – modlą się najpierw przy symbolicznym grobie św. Wojciecha w bazylice w Trzemesznie. Dlaczego?

Według tradycji, opartej na XII-wiecznej legendzie, w krypcie tutejszego kościoła miało spoczywać ciało męczennika, zanim przewieziono je do Gniezna. Dziś w świątyni możemy podziwiać relikty pierwotnej romańskiej bazyliki: fragmenty ścian i kolumny.

Mogilno

Szerzeniem wiary katolickiej na Mazowszu i Pomorzu zajęli się benedyktyni, którzy osiedlili się w Mogilnie w pierwszej połowie XI w. Zakonnicy zostali sprowadzeni tu przez Kazimierza Odnowiciela, na którego barkach spoczęła odbudowa państwa i kościoła zniszczonego przez bunty w Polsce i najazd księcia czeskiego Brzetysława.

Krypty w podziemiach kościoła zachowały się z czasów fundacji opactwa. Urzekają one surowym pięknem. Z XI w. pochodzi także romańska studnia w wirydarzu, najstarsza w Polsce.

Dziś kościołem i klasztorem opiekują się kapucyni.

Strzelno

Miasto słynie z dwóch świątyń: rotundy św. Prokopa oraz kościoła Świętej Trójcy. Ich historia sięga XII w., bo wtedy powstał tu klasztor jednego z najstarszych żeńskich zgromadzeń zakonnych w Polsce – siostr norbertanek. Zakon przez kilka stuleci wspierany był przez władców, biskupów i możnych.

Krypta w kościele św. Jana Apostoła w Mogilnie
fot. Zbigniew Szmidt

W kościele Świętej Trójcy można podziwiać unikatowe romańskie kolumny, które pokrywają płaskorzeźby: personifikacje cnót i przywar ludzkich. W budynku dawnego klasztoru można zaś zobaczyć jedną z największych w Polsce ekspozycji rzeźb romańskich.

W średniowieczu nieopodal świątyni znajdował się cmentarz, na którym spoczywały nie tylko siostry zakonne, ale i mieszkańcy pobliskiej osady. Jeden z odkrytych na skraju nekropolii grobów zdumiał archeologów: skrywał szkielet młodej kobiety, której mostek był przebitý osikowym kołkiem...

Warto odwiedzić

Wągrowiec

Miasto założyli cystersi, którzy na przełomie XIV i XV w. przenieśli się do Wągrowca z pobliskiego Łekna. Pamiątką po cystersach są, odbudowane po II wojnie światowej, klasztor oraz kościół.

Ląd nad Wartą

Klasztor cysterski ufundował książę wielkopolski Mieszko III Stary. Cystersi zamieszkiwali go do początków XIX w. W opactwie warto zobaczyć gotyckie oratorium z polichromią z 1370 r., krużganki, kapitularz oraz barokowy kościół.

Kolumna z personifikacjami przywar
w kościele Świętej Trójcy w Strzelnie
fot. Dariusz Bednarek

Punkty informacji turystycznej na Szlaku Piastowskim

POZNAŃ

Informacja Turystyczna – Stary Rynek ****

Stary Rynek 59/60
61-772 Poznań
tel. (61) 852 61 56
e-mail: it@plot.poznan.pl

www.poznan.travel

Informacja Turystyczna – Dworzec Główny PKP ****

ul. Dworcowa 2
61-801 Poznań
tel. (61) 633 10 16
e-mail: dworzec@plot.poznan.pl

www.poznan.travel

BRZEŚĆ KUJAWSKI

Informacja Turystyczna Brześć Kujawski

ul. Kolejowa 34
tel. 786 931 262
e-mail: informacja.turystyczna@brzesckujawski.pl

www.brzesckujawski.pl

GNIEZNO

Powiatowe Centrum Informacji Turystycznej ***

ul. Chrobrego 40/41
62-200 Gniezno
tel./fax: (61) 428 41 00
e-mail: info@szlakpiastowski.com.pl

www.informacjaturystycznagnie-zno.pl

INOWROCŁAW

Inowrocławska Lokalna Organizacja Turystyczna

ul. Królowej Jadwigi 3
tel. (52) 355 53 71
e-mail: biuro@inlot.com.pl

www.visitinowroclaw.pl

www.szlakpiastowski.pl

KALISZ

Centrum Informacji Turystycznej ****

ul. A. Chodyńskiego 3
(wejście od ul. Zamkowej)
62-800 Kalisz
tel./fax: (62) 598 27 31, 571 315 110
e-mail: it@um.kalisz.pl

www.cit.kalisz.pl

KONIN

Centrum Informacji Turystycznej w Koninie***

ul. Dworcowa 2
tel. (63) 246 32 48
e-mail: kontakt@turystyka.konin.pl

KRUSZWICA

Informacja Turystyczna w Kruszwicy

ul. Podzamcze 1
tel. (52) 351 53 03
e-mail: biuro@pttk-kruszwica.pl

www.pttk-kruszwica.pl

PAKOŚĆ

Centrum Informacji Turystycznej

ul. Barcińska 11
tel. (52) 356 90 41
e-mail: cit@pakosc.pl

www.kalwariapakoskapark.pl

WŁOCŁAWEK

Włocławska Informacja Turystyczna

ul. Warszawska 11/13
tel. (54) 411 27 57
e-mail: it@osir.wloclawek.pl

www.osir.wloclawek.pl

ŻNIN

Lokalna Organizacja Turystyczna Pałuki

ul. Plac Wolności 20
tel. (52) 303 14 81
e-mail: it@znin.pl

Wybrane wydarzenia i uroczystości

Poznań

Na festyn rodzinny na Ostrowie Tumskim co roku zaprasza Caritas Archidiecezji Poznańskiej. Odbywa się on z okazji Dnia Dziecka.

Ważnym wydarzeniem dla Poznania są imieniny patronów miasta: Świętych Piotra i Pawła, które przypadają 29 czerwca. Obchody poprzedza msza św. w katedrze.

W listopadzie poznaniacy modlą się w katedrze za księżąt i królów w niej pochowanych. Po mszy składane są kwiaty i wieńce w Złotej Kaplicy.

Ostrów Lednicki

Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy przybliża obrzędy przedchrześcijańskie w czasie Nocy Kupały, związanej z przesileniem letnim, czyli najkrótszą nocą w roku. Muzeum zaprasza wówczas na warsztaty plecenia wianków, konkursy, zabawy i koncerty.

Gniezno

Dla miasta szczególnie ważny jest 23 kwietnia, w którym to dniu przypada święto ku czci św. Wojciecha. W pierwszy weekend po tej dacie organizowane są uroczystości świętowania, najstarsze i największe typu wydarzenie w Polsce.

W sobotę rozpoczynają je nieszpory w katedrze, a po modlitwie rusza procesja z relikwiami św. Wojciecha. Relikwie zostają przeniesione do kościoła św. Michała Archaniota na Wzgórzu Zbarskim. Według tradycji tu miał się zatrzymać wóz wiozący ciało męczennika. W niedzielę rano relikwie wracają, odbywacie w uroczystej procesji, na plac św. Wojciecha, gdzie odbywa się msza św. odpustowa.

Uroczystościom towarzyszy Festiwal Piosenki Religijnej „Adalbertus”, a także tradycyjny Jarmark św. Wojciecha.

W roku 1997 w 1000. rocznicę śmierci świętego do Gniezna przybył Jan Paweł II.

Mogilno

W dawnym opactwie Benedyktynów co roku w lipcu odbywają się Dni Benedyktyńskie. Atrakcją jest festyn rodzinny połączonej z jarmarkiem. W klasztornej kościele odbywa się też – w listopadzie – wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych.

Ląd nad Wartą

Festiwal Kultury Słowiańskiej i Cysterskiej w Łądzie znany jest w całym kraju i przyciąga co roku rzesze turystów. Każdy znajdzie tu coś dla siebie. Oprócz licznych wystaw, wykładów i koncertów, w tym – oczywiście – muzyki dawnej, odbywają się warsztaty, turnieje, zabawy dla dzieci, spektakle, inscenizacje historyczne, pokazy dawnych rzemiosł.

Wągrowiec

Od ponad 20 lat Wągrowiec organizuje festyn cysterski. Na czas jego trwania odtwórca roli opata przejmuje od burmistrza symboliczne klucze do miasta. Impreza ta jest doskonałą okazją, aby przypomnieć rolę cystersów w dziejach Wągrowca. Teatr jarmarczny, koncerty, warsztaty rękodzielnicze czy zwiedzanie klasztoru z przewodnikiem to tylko niektóre punkty atrakcyjnego programu. Szczególną popularnością cieszą się stanowiska skrybów i garncarzy.

Verba Sacra

Od 2000 r. dzięki temu interdyscyplinarnemu projektowi można w niecodzienny sposób obcować z tekstami biblijnymi i arcydziełami literackimi. W przestrzeniach sakralnych wybitni aktorzy po mistrzowsku interpretują najznakomitsze dzieła poetyckie i prozatorskie. Recytacje te mają odpowiednią oprawę muzyczną.

Pod nazwą Verba Sacra organizowane są różne cykle: m.in. Festiwal Sztuki Słowa, Modlitwy Katedr Polskich czy Biblia Trzeciego Tysiąclecia. Każdorazowo prezentację wybranego tekstu poprzedzają prace filologiczne, biblistyczne, translatorskie i historyczne.

Weekend na Szlaku Piastowskim

To prawdziwe święto szlaku. W ciągu trzech dni większość obiektów organizuje różnorakie imprezy: spacerzy i zwiedzanie z przewodnikiem (także fabularyzowane), gry terenowe, koncerty, inscenizacje, wykłady i warsztaty, degustacje, rajdy. Co roku wydarzenia łączy inny temat przewodni. W ten sposób cykliczna impreza za każdym razem szykuje niespodzianki.

Noc Muzeów

Odbywa się wiosną, zwykle w maju. W tym czasie większość muzeów i obiektów jest otwarta wieczorem i w nocy, organizuje także niecodzienne formy prezentacji swoich zbiorów.

Wydawca:
Wielkopolska Organizacja Turystyczna

Poznań 2019

Autor: **Jacek Y. Łuczak**

Projekt: **digraf.pl**

Inszenizacja podczas Koronacji Królewskiej w Gnieźnie
fot. Urząd Miasta Gniezna

Widowisko „Chrzest Polski” na Lednicy
fot. Karol Budziński

Procesja z relikwiami św. Wojciecha w Gnieźnie
fot. fotostube

Verba Sacra. Włodzimierz Press w poznańskiej katedrze
fot. Waldemar Wylegański